

MUOTOILUN TEORIASANASTON TERMISTYMINEN

OILI KARIHALME

VÄITÖKSEN ALKAJAISSELITelmä
VAASAN YLIOPISTOSSA
9. MARRASKUUTA 1996

Monia tiedonaloja on viime aikoina pyritty nostamaan tieteen tasolle. Uudehkoista tieteistä ovat esimerkkejä hoitotiede ja diakoniatiede. Ne ovat tieteen räjähdysmäisen kasvun toista aaltoa, jonka sysäyksenä ei ole pelkästään tekniikan kehitys vaan myös ihmisen ja hänen olojensa tuntemuksen monipuolistuminen.

Tieteen asemaa tavoitellaan muistakin kuin tiedonalan sisäisistä, kognitiivisista syistä. Saavutettuun tieteen statukseen liittyy yhteiskunnallista arvostusta. Yleensä ammatti- tai erikoisalan tieteellisyys edistää sen edustajien toimintamahdollisuuksia. Siksi korkeaan ammattiopetukseen kuuluu nykyään usein alan tarkoituksellinen ja nopea intellektuaalistaminen. Tällaista määrätietoista pyrkimystä on julkisessa keskustelussa joskus pidetty pelkästään hallinnollisena. Näkemys on kuitenkin liian kärkevä. Jos alan käsitteenmuodostus etenee, sille on varmasti olemassa myös ajatuksellista taustaa. Mikään tiede ei synny ja kehity ilman sisäisiä edellytyksiä.

Arvostuksen tavoittelu ei ole tieteenalan vakiinnuttamisen ponttimena mitenkään poikkeuksellista, jos muistellaan historiaa. Tavalla tai toisella arvostuksen tarve on kiihdyttänyt monien alojen kehitystä. Kielitiede on esimerkiksi saanut voimaa siitä, että Keski-Euroopassa porvariston nuorukaiset yrittivät noin 200 vuotta sitten sitä harjoittamalla päästä yhteiskunnassa jotensakin aateliston poikien tasalle. Humanismista tehtiin hienoa. Ja meistähän se on hienoa yhä edelleen, vaikka vertauskohdat ovatkin muuttuneet.

Muotoilun ammattilaisten vaikutus ulottuu yhteiskunnassa laajemmalle kuin heidän äänensä kuuluu. Toisaalta alalla on myös käytössä termi *näkymätön muotoilu*, jolla tarkoitetaan, että esineet on kyllä pätevästi suunniteltu, mutta tämä suunnittelu ei erityisesti näy tai siihen ei jostakin syystä ainakaan kiinnitetä huomiota. Hyvää hahmoa pidetään itsestään selvänä. Muotoilu uhkaa helposti jäädä näkymättömäksi ja kuulumattomaksi, jollei ammattiviestintää kehitetä ja tietoa alan tärkeydestä opita levittämään.

Sanan asema muotoilijan ammattivälineenä on muuttunut nopeasti. Vanhastaan

esineiden valmistaminen on ollut puheeton ta puuhaa. Taito ja tieto ovat välittyneet uusille tekijöille enimmäkseen esimerkin kautta. Myös esteettisten tavoitteiden on katsottu vaativan hiljaista keskittymistä. Vaikka esineiden suunnittelun käytänteet ovat viime vuosikymmeninä rationaalistuneet ja verbaalistuneet tuotannon teknistymisen ja teollistumisen vuoksi, kuulee ammattipiireissä yhä usein käytettävän iskulauseita, jonka mukaan *esineet puhuvat puolestaan*. Niitä tai niiden ominaisuuksia ei siksi tarvitsisi sanoin selittää.

Muotoilun teoriakirjallisuudesta erottuu selvästi katsomus, jota olen tutkimuksessani nimittänyt *verbaalikielteisyydeksi*. Kielteisyys on voimakas sana, jota käytän tarkoittamaan vain selvästi julki lausuttua kielellisen ilmaisun torjuntaa. Puhumista kohtaan tunnetun vastahakoisuuden syvimpiä juuria voidaan Suomessa jäljittää yhteisestä kulttuuriperinteestä ja muotoilijoiden koulutuksesta, joka on aina korostanut ja korostaa vieläkin yksilöllistä luovuutta.

Silloin kun muotoilijan sanallisen ilmaisun vajavuutta on haluttu tiedolla perustella, on etsitty mm. filosofiasta, hahmopsykologiasta ja aivotutkimuksesta todisteita sille, että esineen koko aistittavaa ja tajuttavaa olemusta ei olisi mahdollistakaan kuvata tyydyttävästi luonnollisen kielen avulla. Kieli ei yksinkertaisesti riitä. Suosituttu ja paikkansa pitävä argumentti on ollut, että visuaalinen hahmo ja sanat kuuluvat eri aivoalueille, joten niiden vastaavuus on etäinen. On tietysti muistettava myös, että esineitä koetaan taktiisesti eli kosketuksen kautta, eivätkä ihmiset ole yleensäkin kovin harjaantuneita kuvaamaan kosketusaistimuksiaan sanallisesti.

Semiotikka on vaikuttanut muotoilijoiden ajatteluun paljon. Myös semiotikkojen käsitys, että merkin — siis esinemerkin — viestistä valtaosa kulkee ei-verbaa-

lisiä kanavia, on tukenut kielellisen kuvauksen epäilijöitä. Pessimisteiltä on silloin jäänyt huomaamatta, että monet semiotikot, muiden muassa Sebeok, ovat korostaneet tämän määrältään pienen kielellisen viestin tärkeyttä. Se, mitä esineestä sanotaan, vaikuttaa suuresti käsitykseemme siitä. Tämä tiedetään, vaikka muotoilun sosiolingvistisen alueen tutkimus ei ole vielä edistynyt pitkällekään. Viestintätieteilijä ja muotoilun tutkija Klaus Krippendorff on huomauttanut, että esineen pelkkä epäonnistunut nimi (esimerkiksi Volkswagenin tyyppi *Ding*) saattaa tuhota mielikuvamme siitä niin, että sen kaupallinen menestyminen on mahdotonta, vaikka siinä tosiasiasa olisi paljonkin hyviä käyttöominaisuuksia.

Verbaalikielteisyys on nähty myös muotoilun oman sisäisen aatehistorian heijastamana. Heikki Metsä-Ketelä on todennut, että alalle paljon vaikutteita antaneessa saksalaisessa Ulmin korkeakoulussa painotettiin 50-luvulta asti tekemällä oppimisen metodia ja harrastettiin tietoista käytännön vastarintaa siihenastista humanistista, verbaaliutta ihannoivaa kulttuuriperinnettä kohtaan. Tilanne oli kylläkin Ulmissa ristiriitainen, sillä juuri siellä suunniteltiin ensimmäiseksi laaja muotoilun teoreettisten kehitysvaiheiden ohjelma, johon liittyi paljon kielellistä selittämistä. Sanattoman käytännön ja sanallisen teorian kuilu itse asiassa avautui ammolleen Ulmissa.

Kielitiedettä ja muotoilutietoa ei ole aikaisemmin tarkasteltu rinnakkain tieteellisessä tutkimuksessa. Sitä mitä ihminen esineistä ajattelee ja sanoo, ei ole tähän asti tutkittu kielitieteen menetelmiä hyödyntäen, vaikka muotoilijan työprosessin aikaisen puheen ja toiminnan vastaavuus eli toimintasemantiikka onkin jo joitakin muotoilun tutkijoita kiinnostanut. Esineiden kielellisillä arvioinneilla on ollut merkitystä lähinnä käytännön erilaisissa arvotustilan-

teissa, esimerkiksi markkinatutkimuksessa.

Toistaiseksi hyvin harvat muotoilun tuntijoista ovat nähneet muodonannon ja siihen liittyvän kielellisen ilmaisun kulttuurisen yhteyden. Oireellisesti nämä tutkijat ovat olleet henkilöitä, joilla on laaja tietämys useammaltakin tieteen alalta. Heillä on ollut kyllin avara katse nähdä perusluonteisia ihmisen kognitiiviseen käyttäytymiseen ja ilmaisuun liittyviä yhteyksiä. Sosiologi ja muotoiluntuntija Clive Dilnot on kirjoittanut, että ihmisen esinesuhde on nykyaikaisen kulttuurin ydintä:

Kulttuurimme on esineiden ja kielen välille tekemämme erottelun sokaisema. Ongelmamme kiteytyy siinä pienessä sanassa, jonka paikka edellisessä lauseessa on esineiden ja kielen välissä. Jasanan tulisi yhdistää käsitteet, mutta todellisuudessa se on juuri näiden kahden inhimillisessä elämässä vaikuttavan luomisen muodon välissä ammottavan kuilun ilmentymä.

Eri maissa muotoilun teorian vaihe on hiukan erilainen. Saksassa teoreettinen harrastus on jatkunut jo pitkään ja tuottanut perinpohjaista, mm. kybernetiikkaan nojaavaa ajattelua. Englannissa taas on ollut varsinkin 70-luvulla jyrkkiä teoreettisia vastakkaisuuksia. Rationaalinen, tieteellisyyteen pyrkivä suuntaus on taistellut siellä intuitiivisen suuntauksen kanssa. Pohjoismaissa on koettu 60-luvulta lähtien rajuja ideologisia muutoksia. Muotoilun oikeutuskin on kyseenalaistettu. Toiminnalle on etsitty pitkäviä perusteita pyrkimyksestä arkielämän aineelliseen tasa-arvoisuuteen ja maailmanlaajuiseen vastuuseen materian käytössä. USA:ssa taas on etsitty uusia tehokkaita suunnittelumenetelmiä sekä monitieteisiä ratkaisuja käytännön ongelmiin. Alan käsitteistöt ovat siten kehittyneet eri maissa josain määrin erilaisin aatteellisin perustein, vaikka kokoavia kansainvälisiä julkaisuja on ollutkin paljon jo 70-luvulta asti.

Teoreettisin tapa lähestyä esineiden ominaisuuksia ja puhua niistä tieteellisinä järjestelminä on toistaiseksi tuttu vain korkeasti koulutetuille muotoilualan edustajille. Esineethän ovat arkisesti ajatellen tarvekaluja, elotonta materiaa, jonka ominaisuuksia eritellään vain, jos se on käytännön vuoksi tarpeellista. Filosofisemmin voisi sanoa, että on eletty ja eletään vieläkin aristoteelisessa maailmassa, jossa vasta elollisella oliolla on oman ominaislaatuisen toimintansa ansiosta varsinainen *muoto*. Esineisiin liittyvä semantiikka on ollut karkeapiirteistä ja konservatiivista. Niin elämäntapamme kuin esineetkin kuitenkin muuttuvat entistä nopeammin, ja tulevaisuudessa esineiden voi kuvitella olevan aivan uudenlaisia, jopa älykkäitä. Älykorteista on jo päästy mm. älypesukoneisiin, jotka soveltavat ihmisen toimintaa jäljittelevää ns. sumeaa logiikkaa. Esineiden monimuotoistuminen ja elollistuminen näkyy jo nyt muotoilun kielessä.

Muotoilu on erinomainen esimerkkitaupaus, joka pistää miettimään tieteellisyyden ja tieteellisen rekisterin rajoja. Sen teoria on suurelta osin kvaliteettien teoriaa, jossa on jo tähän mennessä havaittavissa suuri joukko metodisia suuntauksia, nimittäin fenomenologinen, hermeneuttinen, aksiologinen, etnografinen, holistinen, naturalistinen, deskriptiivinen, kokeileva ja dialektinen. Jos kuvailevat eli deskriptiivit menetelmät, joita esineanalyysissä pääasiassa käytetään, tunnustettaisiin täysivaltaisesti tieteellisiksi, käsitystä tieteellisestä termistäkin jouduttaisiin tarkistamaan. Käsittelem tätä tutkimukseni osassa, jossa pohdin muotoilun sanankäytön oikeutusta ja motivaatiota sekä ilmausten suhdetta filosofian, termiopin ja kielitieteen perinteisiin termikäsitteisiin ja -ihanteisiin.

Yksilöllisen kokemuksen ja ilmaisun yleistettävyyden muotoilun tieteellisyyden ja terminmuodostuksen vaikein ongelma-

kohta. Miten tiedettä voi tehdä alalla, jolla jokainen tuntee luovan omat tavoitteensa ja toimintatapansa? Jos joku kuvaa tai nimeää tietyt esineet *karkeiksi esineiksi*, syntykö siitä luokka? Muotoilun ajattelun yleistävyyden pulmaan on Suomessa kiinnittänyt huomiota Ilkka Niiniluoto, joka on ollut epäilevällä kannalla. Käsitteiden yksilöllinen alkuperä tekee niiden informaation todentamisen vaikeaksi. Yksi mahdollisuus tieteellistää esineen kuvausta on asennoitua tieteellisesti eli yksinkertaisesti päättää, että esineestä puhutaan tieteellisesti. Tällöin kohdetta voitaisiin nimittää *tieteellisen kuvan esineeksi*. Ajatukselle on ennestään filosofista taustaa. Piaget ja Suomessa Kailla ovat erotelleet esineitä ryhmiin sen mukaan, miten niistä saadaan informaatiota tai miten niihin asennoitutaan.

Kieleen vaikuttaa paljon se, että esineen käsite ymmärretään nykyään laajasti. Esineet eivät ole enää pelkkiä yksittäisiä työkaluja tai silmää ilahduttavia koristeita, vaan esimerkiksi multimedialla välittäviä viestintätiloja, *informaatioesineitä*, joissa tarvitaan perinteisemmän ergonomian lisäksi *informaatioergonomiaa*. Kokonaisia työympäristöjä pidetään esineinä — tai joka tapauksessa muotoilijan suunnittelun kohteina. Vaikeasti suomeksi kääntyvä muotoilijoiden termi *interface* (joka kääntyy huonosti myös ruotsiksi, jossa sitä käytetään rinnakkain *mötespunkt*-termin kanssa) kuvaa ihmisen suhdetta esineeseen, tarkemmin sanoen sitä nykyisin myös aineetonta kosketusta, jossa moninainen molemminpuolinen informaatio välittyy. Tässä kosketuksessa kieli voi olla konkreettisesti mukana esineeseen liitettyinä teksteinä, mm. ohjeina, selosteina ja neuvoina.

Monissa käytännön yhteyksissä käytetään tuotteiden *tavoiteominaisuuksien* lueteloita, jotka koostuvat hyvien ominaisuuksien termeistä ja niiden määrittelyistä. Muotoilun työprosessiin kuuluu yleensä

vaiheittain tarkentuva suunnittelun esineen kuvaus ja siihen sisältyy myös kritikointia. Tällainen työn reflektointi eli Pirkko Anttilan uudistermin mukaan *tuumailu* saattaa jäädä itse kunkin ääneen esittämättömäksi mietiskelyksi, jollei ole tarvetta selvittää tavoitteita ulkopuolisille. Muotoilun uusimassa kognitiivisessa työn tutkimuksessa korostetaan ns. *yhteisen ymmärtämisen* tärkeyttä, mikä tarkoittaa sitä, että hyvä tulos saavutetaan vaihtamalla ajatuksia muiden osallisten kanssa. Osallisena saattaa olla myös esineen käyttäjä. Ajatustenvaihtoon tarvitaan yhteisiä käsitteitä. Tutkittua, yleis-pätevää ja kaikkien hyväksymää mallia siitä, miten esine parhaiten voitaisiin saada teoreettisesti ja käytännöllisesti kuvatuksi, ei ole toistaiseksi muotoilun alalla kuitenkaan rakennettu, vaikka viime aikojen kognitiiviteollinen pohdinta ja toisaalta suunnittelun tietotekniikan CAD-tutkimus näyttävät siihen tähtäävänkin.

Muotoilun tietoteknistyminen, joka erityisesti 90-luvulla on Suomessakin edistynyt nopeasti, on aiheuttanut omia kieli-ongelmiaan. Niillä on esimerkkinä syvää merkitystä, kun pyritään selvittämään, mikä on äidinkielen käsitteiden ilmaisevien suhde erilaisiin uusiin teknisten kielten ilmaiseviin. Jääkö luonnollinen kieli tappiolle ja mitä siitä seuraa ammattialan piirissä ja yhteiskunnassa? Muotoilu on ongelmanasettelun suhteen itse asiassa edelläkävijä. Suunnittelutyön monikoodisuus eli kuvan, tekstin, erilaisten symbolien ja mallien rinnakkainen käyttö on kaikkiaan merkkien vertailun kannalta kiehtovaa.

Tärkeää on termistöä tarkasteltaessa huomata, että alan käsitteenmuodostuskin on monikoodista. Tämä esitetään alan teoriassa selvästi. Muotoilussa *visuaalinenkin käsite* on mahdollinen. Näkö tiedosta samoin kuin tunteetiedosta tai muuten aistittavasta ja tiedostettavasta informaatiosta

luodaan lisäksi *mielikuvakäsitteitä*, joiden ilmaiseminen onnistuu erityyppisten mallien avulla. Aisti- ja mielikuvakäsitteiden semantiikka toimii toisin kuin sanallisten termien. Monenlaiset tilanteen ohjaamat, kontekstisidonnaiset tulkinnat ja käsitteiden yhdistelmät ovat mahdollisia. Luovuus merkitsee nykyään usein hyppyä tietokoneen kuva-avaruuteen, ei kielellistä assosiointia. Mainitunlaisten käsitteiden kielen-tyminen saattaa olla hidasta tai jäädä kokonaan tapahtumatta. Alvar Aalto puhui aikoinaan *tunnekäsitteistä*, joiden kielellinen ilmaiseminen on vaikeaa.

Muotoilun käsite- ja termikentistä olen työssäni analysoinut tarkimmin ns. abstraktin esinejärjestelmän, koska se poikkeaa selvästi yleiskielisestä. Sen perusilmaukset esiintyvät taajaan yhtenä jäsenenä nominausekkeissa, joita olen pääasiassa käyttänyt termikehityksen esimerkistönä. Arki-ajattelussa ja yleiskielessä sanat *esine*, *tuote*, *teos* jne. ovat merkitykseltään väljiä, yleiskäyttöisiä ja joskus synonyymisiä. Muotoilun teoriakeskustelussa niitä on kuitenkin toistuvasti, iteratiivisesti, pyritty määrittelemään tieteellisen mallin mukaan. *Tuotteen* ja *muotoilun tuotteen* merkitys on perusteltu vakuuttavimmin. Yksi *tuote*-termien kasvualusta on semioottinen tutkimussuunta, ns. *tuotesemantiikka*, jonka etevä edustajia on Suomessakin.

Abstrahoidun, yleisen esineen tai tuotteen kuvauksen sanasto on suomalaisessa muotoilukirjallisuudessa jo nyt rikas. Eri-laisia *tuotteen* semanttiseen kenttään liittyviä liitto- tai yhdystermejä on teoriakieles-tä poimitussa aineistossani noin 800. Useimmat ovat tyyppiä, jossa pääsanana olevaa *tuotetta* tai *esinettä* luonnehditaan jollakin attribuutilla: *ainutkertainen*, *ainut-laatuinen*, *aito*, *ajaton*, *anonyymi*, *arkinen*, *arveluttava*, *avoin*, *banaali*, *dematerialisoi-tu*, *demokraattinen*... Attribuutteja on kaik-kiaan n. 400. Esineiden ominaisuuksia taas

on nimetty substantiiveilla n. 200: *aistikkuus*, *aistittavuus*, *ajattomuus*, *alkuperäisyys*, *askeettisuus*, *esittävyys*, *esteettisyys* jne. Laatu- ja ominaisuustermistö antaa tilaisuuden pohtia esineen luonnehtimisen mahdollista muuttumista selväksi tiedon kategorioinniksi. Laatumääritteisten nominausekkeiden erikoistumisprosessiin liittyy myös kielen tason semanttisia ilmiöitä, jotka selittävät sanaliittotermien syntyä yleisemminkin.

Psykologinen suhde esineisiin tuottaa assosiaatioita ja niihin perustuvia metaforia, joita on alalla järjestetty systeemeiksi ja käytetty myös käytännön suunnittelutehtävien apuna. Muotoilulle erityisen ominainen piirre on kokonaisten teoriarakennelmien metaforius. Ihmisen ja esineen keskinäisessä viestinnässä esinettäkin pidetään toimivana agenttina. Sitä elollistetaan tuotesemantiikan kielenkäytössä ihmisominaisuuksin ja ihmisen toimintaa tai toiminnan tulosta kuvaavin sanoin: *tuotteen ilmaisu*, *tuotteen itseselitys*, *tuotteiden kielioppi*, *tuotekieli*, *tuotteen kieli*, *tuotteen viesti*.

Kehittynyttä erikoissanastoa on yleensä pidetty kiistattomimpana erikoiskielen tunnistamisperusteena. Muotoilun teorian termikeräelmäni on karttunut noin 3 000 ilmausta, joilla on jotenkin todennettavissa olevaa erikoismerkitystä. Toisten ilmausten termiys ilmenee lähdetekstien määritelmistä ja selityksistä selvästi, toiset näyttävät olevan vasta termistymässä, jolloin käsitteiden erikoistumista on etsittävä laajoista konteksteista. Jälkimmäiset eivät kuitenkaan enää ole pelkkiä yleiskielen ilmauksia. Ne eivät vielä ilmaise vakiintunutta käsitettäkään, vaan kuuluvat yleisen ja erikoistuneen kielimuodon väliseen harmaaseen vyöhykkeeseen.

Termejä on monenasuisia ja monenlaisiin merkityskenttiin kuuluvia *aerodynaamisesta fantasiasta esineen visuaaliseen ärsykkeeseen*. Hyvin monet ilmauksista

ovat syntyneet niin, että muotoiluteoreetikot ovat yhdistäneet aikaisemmin yhdistämättömiä käsitteitä: *aineettomuuden utopia*, *artefaktien tiede*, *assosiatiiviset käsityön merkitykset*, *dematerialisoitu esine*, *design management* (jonka käännökset eivät ammattilaisille kelpaa), *ekologinen semiotiikka*, *ekomuotoilu*, *esineellinen alkukuva*, *tuotteen avoin rakenne* jne. Kielen erikoistermeistä suurin osa syntyy nykyisin yleensäkin näin. Muotoilun luovuuteen vain kuuluu, että sen yhdistelmät ovat semanttisesti varsin joustavia ja vapaita. Mallit ovat silti usein kansainvälisiä lainoja.

Muotoilun teoriatermistön runsastumisen on jo hyvässä vauhdissa, vaikka käsitteenmuodostus ja varsinkin tarkka määrittelyminen tuntuvatkin monesti olevan kesken, jos niitä arvioidaan vakiintuneempien tieteiden käytänteiden perusteella. Aina määrittelyyn ei edes pyritä, vaan käsitteet jätetään avoimiksi luovuuden nimissä. Käsitteiden avoimuus on myös estetiikkatieteen perintöä.

Terminologisesti vakiintumattomasta vaiheesta kertoo, että muotoilun yleiset teoriatermit eivät ole vielä missään päässeet sanakirjoihin. Suunnittelijoiden ja valmistajien nykyisin tietoisesti tavoittelemat hyvät käyttöominaisuudet samoin kuin tutkijoita kiinnostavat kulttuuriset mielikuva-ym. ominaisuudet puuttuvat yleensä sanastoista kokonaan. Oppilaitokset ja alan tietojärjestelmät keräävät kuitenkin jo termistöä.

Pirkko Anttilan esitys, että käsityön ja muotoilun toimintatutkimuksen reflektoin-

ti- eli tuumailuvaiheessa suunnitteluun osallistuvien ryhmällä olisi hallitseva johdatteleva, joka pitäisi yllä kriittistä keskustelua, kunnes keskeisistä havainnoista päästään yksimielisyyteen, merkitsisi oikeastaan terminmuodostuksen laboratorion perustamista. *Tuumailijoiden* pienessä piirissä tapahtuisi silloin kehitys, joka yleensä johtaa kieliyhteisössä uusien termien käyttöönottoon. Jotta tällaisen työryhmän sopimuksista tulisi koko erikoisanalan hyväksymiä, olisi tietysti käytävä laajempi alansisäinen julkinen keskustelu.

Työlläni on ollut kaksi päätavoitetta. Olen ensinnäkin halunnut tuoda keskusteltavaksi uudenlaisen erikoiskielten tutkimuksen kohteen, jonka ongelmat ovat pääpiirtein yleiset ja yhteiset kaikkien kehittyvien tiedonalojen kielten kanssa mutta jossa on myös tarkastelua syventäviä erityisominaisuuksia. Kognitiiviselta kannalta tärkeimpiä niistä ovat työn luovuus ja monikoodisuus. Muotoilusanaston pohjalta olen pohtinut lisäksi sanaston- ja termintutkimuksen metodeja. Tiedon filosofia ja tietoteoria ovat olleet menetelmien lähteinä antoisia, mutta myös sosiaalinen ja psykologis-kognitiivinen näkökulma ovat avautuneet. Painotan työssäni sitä, että varsinkin erikoiskielen termistöön semantiikka on omintakeista ja siihen syventyminen vaatii alan tuntemusta. Erikoistuminen saattaa johtaa sellaisten käsitteyhdistelmien tai merkityspiirteiden käyttöönottoon, jotka ovat täysin ainutlaatuisia ja ymmärrettäviä vain omassa kognitiivisessa verkossaan.■

OILI KARIHALME *Muotoilun teoriasanaston termistyminen*. Acta Wasaensia 51; Acta Wasaensia, Kielitiede 10. Vaasa 1996.

Nykyisuuden ja kääntämisen laitos, Vaasan yliopisto, PL 297, 65101 Vaasa